

SLOVO ÚVODEM	5
1 RAKOUSKO PŘED RAKOUSKEM (DO ROKU 907)	9
<i>Zdeněk Měřinský</i>	
OD PRVNÍCH STOP ČLOVĚKA K POČÁTKŮM ŘÍMSKÉ MOCI NA STŘEDNÍM DUNAJI	9
<i>Nejstarší stopy (9) První zemědělci (11) Rakouské rondely (14) Pozdní neolit aneb počátky zpracování kovů (16) Doba bronzová (24) Halštatská epocha a Keltové (28)</i>	
PŮLTISÍCILETÍ ŘÍMSKÉ MOCI	33
<i>Příchod Římanů do Podunají (33) Zlatá doba římského Podunají (35) Antická každodennost aneb historický místopis (39) Soumrak antiky a počátky křesťanství (47)</i>	
RANĚSTŘEDOVĚKÁ EVROPA A RAKOUSKÉ ZEMĚ	50
<i>Mnoho otců Rakouska (50) Barbarská království a nástup Slovanů (52) Karantánské knížectví (54) Mezi Avary a Bavyry (56) Francká říše a Bavorsko: z periferie centrem (61)</i>	
2 OD POHRANIČNÍ MARKY K ŘÍŠSKÉMU VÉVODSTVÍ (907–1278)	65
<i>Martin Wihoda</i>	
ZROZENÍ PROSTORU	65
<i>Obtížné dědictví (65) Věk biskupů (69) Mýtus jménem Ostarrîchi (71) Neklidné pomezí (73)</i>	
MEZI CÍSAŘEM A PAPEŽEM	79
<i>Nové obzory (79) Leopold III. Rakouský a jeho doba (84) Privilegium minus (86) Zápas o salcburské arcibiskupství (90) Georgenberské úmluvy (93)</i>	
KŘÍŽOVATKA V SRDCI EVROPY	97
<i>Svět křížových výprav (97) Šťastná léta (106) Sen o království (109) Pod přemyslovským žezlem (114) Moravské pole (119)</i>	
PROMĚNY ŘÍŠSKÉ A ZEMSKÉ	121
<i>Zánik starého Bavorska (121) Dva světy freisinského biskupa Oty (125) Po stopách rytířských příběhů (128) Allzeit getreue (132)</i>	

3 HABSBURCI CESTOU NAVÝSLUNÍ (1278–1490)	135
<i>Miloslav Polívka</i>	
RAKOUSKO VE 14. STOLETÍ	135
<i>Na prahu pozdního středověku (135) Kořeny Habsburků (137) První pokus o habsburskou hegemonii ve střední Evropě (139) Ve stínu Wittelsbachů a Lucemburků (150) Rudolf Zakladatel (155) Habsburkové nabírají dech (159) Hospodářské a sociální poměry (165) Kultura a vzdělání (172)</i>	
RAKOUSKO V 15. STOLETÍ: NA CESTĚ KE KRÁLOVSKÉ A CÍSAŘSKÉ KORUNĚ	174
<i>Nejisté poměry na prahu 15. věku (174) Na úpatí husitské sopky (178) Albrechtova cesta za královskými korunami: první pokus o „podunajskou monarchii“ (180) Vzestup Fridricha V. aneb Chvála poručnictví (183) Za první císařskou korunou Habsburků (186) Ten, který všechny přežil (189) Hospodářský a sociální vývoj rakouských zemí v 15. století (193) Vzdělanost a kultura (196)</i>	
4 VZNIK, ROZVOJ A PRVNÍ KRIZE	
PODUNAJSKÉ MONARCHIE (1490–1657/1665)	199
<i>Petr Vorel</i>	
RAKOUSKO ZA MAXMILIÁNA I.	199
<i>Rakouské země na prahu novověku (199) Rakousy a Rakousko (202) Sňatková a zahraniční politika (204) Války v Itálii (207) Generální sněm roku 1518 a integrace země (209) Kulturní rozmach renesančního císařského dvora (210)</i>	
VSTUP FERDINANDA I. NA DĚJINNOU SCÉNU	212
<i>Rozdělení habsburského dědictví (212) Zápas o moc v zemi (216) Zavedení jednotné měny (218) Selská válka a zápas o Tyroly (219)</i>	
VZNIK PODUNAJSKÉ MONARCHIE A TURECKÉ NEBEZPEČÍ	221
<i>Zápas o českou a uherskou korunu (221) Správní reformy Ferdinanda I. (223) Svatá říše římská a turecká expanze (225) Vídeň královskou rezidencí (228) Politická krize monarchie (230)</i>	
DOBA KONSOLIDACE	231
<i>Čí vláda, toho náboženství (231) Říšský měnový řád (233) Kompromisní konfesionalizace (235)</i>	

ČAS KOMPROMISŮ A TOLERANCE	237
<i>Nové dělení habsburských zemí (237) Neschopný politik nebo moudrý vladař? (240) Marné usilování o nové koruny (241) Princip primogenitury (243) Císař Rudolf II. a Vídeň (246) Nové habsburské mocenské centrum (248) Tyrolské dědictví a Ambras (250)</i>	

PŘED BOUŘÍ	253
<i>Rozpory uvnitř habsburské rodiny (253) Rakouské země na křižovatce dějin (256) „Šedá eminence“ Habsburků (257) Selské povstání a arcikníže Matyáš (258) Vladařské trumfy Ferdinanda Štýrského (260) Velká bratrská rozepře (261) Konfesionalizace a konvertité (264) Vídeňský dvůr císaře Matyáše (266)</i>	

TŘICETILETÁ VÁLKA A JEJÍ NÁSLEDKY	267
<i>Poslední pokus o kompromis (267) Stavovské konfederace (269) Rekatolizace a selské rebelie (273) Ctižádostivý biskup (276) Válečná štěstěna (277) Císař Ferdinand III. a dlouho očekávaný konec války (281) Poválečná konsolidace (284) Nástup barokní kultury v rakouských zemích (285)</i>	

5 HABSBUŘSKÁ MONARCHIE V DOBĚ BAROKNÍ

A OSVÍCENSKÉ (1657/1665–1790)	287
<i>Milan Hlavačka</i>	

LEOPOLDOVA VLÁDA A TURECKÉ VÁLKY	287
<i>Leopoldovo zahraničně politické dilemma (287) Turecké války (288) Osudný rok 1683 (290) „Reconquista“ Uher (292) Válečné střetnutí s Francií (293)</i>	

VÁLKA O ŠPANĚLSKÉ DĚDICTVÍ A MOCENSKÝ VZESTUP HABSBUŘSKÉ MONARCHIE	294
<i>Válka o španělské dědictví (294) Zahraniční politika habsburské monarchie za Karla VI. (299) Poslední Habsburkové (303) Pragmatická sankce (305)</i>	

VÍDEŇSKÝ BAROKNÍ DVŮR A VNITŘNÍ POMĚRY HABSBUŘSKÉ MONARCHIE	307
<i>Dvůr a dvorský ceremoniál (307) Dvorské a státní úřady a jejich nositelé (311) Vztah k Říši (317) Postavení rakouských zemí (319) Postavení českých zemí (321) Nepoddajné uherské království (323) Základní trendy sociálního a hospodářského vývoje (326) Kultura a školství barokní doby (331)</i>	

VE VÍRU VÁLEK	334
<i>Války o rakouské dědictví (334) Sedmiletá válka (338) Bramborová válka a poslední střet s Tureckem (340)</i>	

OSVÍCENSKÉ REFORMY	341
<i>Osvícení panovníci a jejich rádci (341) Reformy osvícených panovníků (345) Správní reformy (346) Reformy armády (348) Reformy soudnictví a policie (349) Hospodářské reformy (350) Zrušení nevolnictví (353) Náboženská politika (355) Emancipace židovského obyvatelstva (357) Proměny vzdělávací soustavy (358) Reformní epilog (359) Základní trendy sociálního a hospodářského vývoje (360) Kultura druhé poloviny 18. století (364)</i>	

6 RAKOUSKÁ MONARCHIE V „DLOUHÉM“ 19. STOLETÍ (1790–1918) ...	366
<i>Milan Hlavačka</i>	

VÁLKY S REVOLUČNÍ FRANCIÍ	366
<i>První koaliční válka (366) Druhá a třetí koaliční válka (367) Katastrofa roku 1809 a její důsledky (369) Napoleonův pád a vídeňský kongres (370) Metternichova intervenční politika (373)</i>	

DOBA PŘEDBŘEZNOVÁ V RAKOUSKU	376
<i>Císař a král František I. (376) O duchu doby (379) Probuzené národy (384) Němci: Metternich a Německý spolek (386) Kulturní a sociální emancipace Čechů (387) Vídeň a haličsko-lodoměřské království (389) Vídeň a lombardsko-benátské království (390) Uherský stát a maďarský nacionalismus (391) Vídeň a Slováci (393) Ilyrismus (393) Sociální a hospodářský vývoj (395) Kultura první poloviny 19. století (399)</i>	

VÍDEŇSKÉ REVOLUCE A NOVÝ ABSOLUTISMUS	402
<i>Březnová revoluce (402) Květnová revoluce a otevření říšského sněmu (405) Uherský sněm a říjnová revoluce (408) Kroměřížský sněm (409) Porážka uherské revoluce (411) O rakouské revoluci 1848/1849 trochu jinak (412) Nový absolutismus (414) Hospodářská politika neoabsolutismu (416)</i>	

HABSBURSKÁ MONARCHIE V KONSTITUČNÍM OBDOBÍ	418
<i>Obnovení ústavnosti (418) Porážka u Hradce Králové a rakousko-uherské vyrovnání (419) Liberální éra (423) Konzervativní éra (425) Doba nacionálních bojů v Předlitavsku (428) Charakter rakouského konstitucionalismu (434) Nacionalismus v Předlitavsku: Češi a Němci (436) Vzniku občanské společnosti v Předlitavsku (439) Absolutní a konstituční císař František Josef I. (441) Zahraniční politika habsburské monarchie do první světové války (443) Základní trendy</i>	

hospodářského a sociálního vývoje (446) Proměna Vídně (448) Vpád liberalismu do venkovské společnosti (450) Průmysl a doprava ve znamení páry (451) Proměny školské soustavy (455) Kultura mezi historismem a secesí (457)

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA A ROZPAD HABSBURSKÉ MONARCHIE462

Vznik první světové války (462) První válečná léta (463) Karel „První a Poslední“ (467) Poslední naděje velké říše (469) Rozpad habsburské říše (470)

7 MEZI VÝCHODEM A ZÁPADEM472

Václav Veber

PRVNÍ REPUBLIKA472

Revoluce ? – Německé Rakousko (472) Saintgermainský mír 1919: diktát nebo spravedlnost? (475) Konec Habsburků v Rakousku (477) Těžké začátky (478) Ženevské protokoly (480) Ignác Seipel (482) Pomalý hospodářský rozvoj republiky (484) Tragické události 15. července 1927 (485) Zahraniční politika mladého státu (489) Panevropa: duchovní motor evropské ideje v meziválečné době (491) Duchovní svět první republiky (493) Stefan Zweig a ti druzí (495) Sigmund Freud (498) Schumpeter, Hayek, Popper a Wittgenstein (500) Zrození rakušanství (505) Velká krize v malém státě (507) Pfrimerův puč (510) K autoritativnímu státu (512) Dollfussova diktatura (515) Únor 1934 (517) Dollfussova smrt (521) Schuschniggova éra (525) Berchtesgaden a konec první republiky (527)

VÝCHODNÍ MARKA531

Anšlus nebo okupace? (531) Válečné hospodářství (534) Rakušané ve válce (536) Protinacistický odpor (539) Pronásledování Židů (542) Konec války a plány Spojenců (545)

DRUHÁ REPUBLIKA548

Znovuzrození republiky (548) Karl Renner – politik pro každou situaci (550) Vláda Leopolda Figla 1945–1947 (554) Malý hospodářský zázrak (557) Velká koalice 1947–1966 (559) Podzim 1950: poslední zvonění rakouských komunistů (561) Zápas o Státní smlouvu (563) Otto von Habsburg – syn posledního císaře (567) Klausova vláda 1966–1970 (569) Tyrolská otázka (571) Kreisky a jeho čtyři vlády 1970–1983 (573) Zahraniční politika (576) Waldheimova aféra (579) Malá koalice 1983–1986 (581) Rakouské povstání proti Bohu (582) Opět velká koalice 1987–1999 (584) Fenomén Haider (589) Rakousko je v Unii (593) Vídeň – město hudby a kultury (596) Lidovci opět u moci (601) Leží snad Rakousko v Austrálii? O česko-rakouských vztazích (605)

DODATKY	609
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED VÝZNAMNÝCH UDÁLOSTÍ	611
PANOVNÍCI A HLAVY STÁTŮ; SPOLKOVÍ KANCLÉŘI	628
RODOKMENY	644
<i>I Rodokmen bavorských Liutpoldingů (645) II Rodokmen Babenberků (646) III Rodokmen štyrských Otakarů (648) IV Rodokmen tyrolských Menhartovců (649) V Rodokmen korutanských Sponheimů (650) VI Rodokmen prvních Habsburků (651) VII Rodokmen Habsburků ve 14. a 15. století (652) VIII Rodokmen hrabat a vévodů Celských (654) IX Rodokmen španělských Habsburků (655) X Rodokmen rakouských Habsburků (656) XI Rodokmen habsbursko-lotrinského rodu (658)</i>	
VÝBĚR Z LITERATURY	660
REJSTŘÍK	676